

Załącznik
do Uchwały Nr XXI/164/12
z dnia 28 grudnia 2012 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH**

**MIASTA I GMINY SĘPOPOL
NA 2013 ROK**

I. Wstęp

1. Istota alkoholizmu jako problemu społecznego

Programy rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane w gminach mają na celu uświadamianie społeczności lokalnej na temat istoty uzależnienia, istoty choroby alkoholowej. Często spotykamy się ze stereotypem alkoholika: brudny, zaniedbany, bezrobotny, bezdomny, agresywny, wulgarny i jest to przeważnie mężczyzna z marginesu społecznego. Nic bardziej mylnego. Jak większość stereotypów, nie odzwierciedla on całej prawdy o osobach uzależnionych od alkoholu. Alkoholikiem może być każdy bez względu na płeć (kobieta i mężczyzna), wiek (młodzież szkolna lub dorośli), wykształcenie (bez wykształcenia i ludzie z wieloma dyplomami) jak i uprawiany zawód (pracownicy fizyczni, jak i lekarze, prawnicy, duchowni, itp.). Choroba alkoholowa ma też bardzo różne podłoże, bardzo często psychologiczne lub genetyczne. Uzależnienie od alkoholu czy innych środków psychoaktywnych jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozować mogą tylko lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Alkoholizm, to choroba nieuleczalna, postępująca, którą można jednak zatrzymać na każdym jej etapie poprzez zastosowanie odpowiedniego leczenia. Jest to choroba o tyle niebezpieczna, ponieważ niszczy nie tylko osobę bezpośrednio uzależnioną (zdrowie, psychikę) prowadząc ją niejednokrotnie do śmierci, jak i jej najbliższe otoczenie, głównie najbliższą rodzinę. Nadmierne picie członka rodziny bardzo często staje się źródłem trudności finansowych i pogorszenia sytuacji bytowej rodziny. Członkowie rodziny w różny sposób próbują wpływać na osobę nadużywającą alkoholu i przekonywać do zmiany postępowania: prośby, groźby, straszenie rozstaniem, zawstydzanie. Małżonkowie i dzieci osoby uzależnionej bardzo często po pewnym czasie nieudanych interwencji rezygnują z nadziei na lepsze życie, zamykają się ze swoimi narastającymi problemami w swoich czterech ścianach, przez co sami stają się uwikłani w chorobę, zwaną przez specjalistów współuzależnieniem. Wg danych szacunkowych w Polsce żyje ok. 1,5 – 2,0 mln dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu. Bardzo często dzieci z rodzin z problemem alkoholowym doświadczają przemocy oraz wielu traumatycznych sytuacji związanych z awanturami domowymi, a także niewypełnianiem ról rodzicielskich przez uzależnionych lub współuzależnionych rodziców. Wychowują się w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, są zdezorientowane, mają zaniżone poczucie własnej wartości i są słabsze fizycznie. Nie mogą liczyć na wsparcie i pomoc bliskich, przez co szukają grup rówieśniczych, w których próbują zaistnieć w sposób nie zawsze zgodny z prawem. Wzorce zachowań wynosi się głównie z domu rodzinnego. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest picie alkoholu przez ludzi bardzo młodych. Badania ESPAD (Europejski Program Badań Ankiетowych w Szkołach) z 2011 roku dowodzą, że kontakt z alkoholem ma za sobą 87,3% gimnazjalistów z klas trzecich, z tego aż 21,4% wprowadzało się już w stan nietrzeźwości. W badaniach zaobserwowano również trend wyrównywania się zachowań ryzykownych wśród dziewcząt i chłopców. Są to zjawiska bardzo szkodliwe społecznie, powodujące uszkodzenie rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży, wymagające interwencji i pracy profilaktycznej ze strony samorządów gminnych.

Jedno jest pewne, ponieważ uzależnienie jest chorobą należy ją leczyć, należy nieść pomoc ludziom dotkniętym chorobą bez względu na ich status społeczny, a szczególnie należy pochylić się nad problemami dzieci wychowującymi się w rodzinach z problemem alkoholowym.

2. Podstawy prawne i merytoryczne programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok opracowano na podstawie następujących aktów prawnych:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.);
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz.1493);
3. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z późn. zm.);
4. Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz.1143 z późn. zm.)

oraz innych dokumentów rekomendujących pewne zadania do realizacji w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, takich jak:

1. Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2013 roku;
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016 z dnia 25 września 2006 r.;
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sępól na lata 2007 – 2015 (Uchwałą Nr III/13/06 Rady Miasta i Gminy Sępól z dnia 29.12.2006 r.) .

3. Zadania gminy wynikające z obowiązujących aktów prawnych

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania wskazane w ustawie, a realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,

- w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

II. Diagnoza sytuacji w Gminie Sępól

Diagnoza ma określić problemy oraz wynikające z nich cele i zadania do zrealizowania w ramach Programu. Program musi dobrze trafić w potrzeby społeczeństwa naszej gminy. Nieodzwonnie jest posiadanie znajomości problemów i zagrożeń z jednej strony, zaś aspiracji, wartości i potrzeb z drugiej strony. To pozwala optymalnie wykorzystać posiadane środki i możliwości w skonstruowaniu skutecznego programu.

1. Wnioski uzyskane na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród młodzieży klas VI i klas gimnazjalnych.

Badania ankietowe przeprowadzono w październiku 2011 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Sępólnie. Łącznie ankietę wypełniło 28 uczniów klas szóstych tj. 88, 5% oraz 132 gimnazjalistów, co stanowi 70% wszystkich uczniów gimnazjum.

Celem badań było określenie zasięgu zjawiska sięgania młodzieży po substancje odurzające oraz napoje energetyzujące. Określenie motywów, jakimi kierują się młodzi ludzie eksperymentując z używkami oraz ustalenie czynników chroniących młodzież przed sytuacjami ryzykownymi.

Z danych uzyskanych wynika, że znaczna grupa młodzieży eksperymentuje ze środkami odurzającymi. Jest to średnio wiek 10-11 lat, który jest nieznacznie wyższy w porównaniu z badaniami sprzed dwóch lat. Młodzież później zaczyna sięgać po papierosy, średnio jest to wiek 11 lat. Wśród uczniów klas VI tylko jedna osoba wykazywała próby palenia tytoniu. Gorzej przedstawia się sytuacja wśród gimnazjalistów. Niemalże, co drugi gimnazjalista tj. 44% badanych ma za sobą próby palenia tytoniu, a 21% tj. 12 uczniów z grupy eksperymentującej z papierosami deklaruje, iż nadal pali. Uczniowie ci palą po kilka papierosów dziennie. Niewątpliwie istotny wpływ na tę sytuację mogą mieć wzorce osobowe (palący rodzice) oraz co się z tym wiąże łatwy dostęp do papierosów. Zaledwie 12% badanych podaje, iż nikt w ich rodzinie nie pali tytoniu.

Inicjacja alkoholowa przypada średnio na wiek 11 lat, 26% uczniów klas VI próbowało alkoholu. Próby te jednak dotyczą małych ilości (łyk, kieliszek). Najczęściej młodzież w tym wieku próbuje alkoholu okazjonalnie np. sylwester, wesele itp. Wśród gimnazjalistów wiek inicjacji jest podobny, przypada na 11 rok życia. Grupa eksperymentujących jest liczniejsza tj. 60% wyższa niż dwa lata temu. 24% z grupy uczniów eksperymentujących z alkoholem upiło się raz, co stanowi 14% wszystkich badanych, 15% przyznaje, iż upiło się kilka razy. Co czwarty gimnazjalista ma za sobą stan upojenia

alkoholowego. Najczęściej sięgają po piwo (64 przypadki), na drugim miejscu jest wódka (18) i wino (12), inne (szampan, drinki 10). Najczęściej jest to miejsce u kolegi/koleżanki, w domu lub w innych miejscach tj. przystanki, most, park, stanica, zabawy taneczne, ogniska, itp. Niepokojący jest fakt, iż 20% (co piąty badany) podaje, że samodzielnie przynajmniej raz zakupił alkohol w sklepie.

Jeżeli chodzi o kontakt młodzieży z narkotykami, to sytuacja wygląda podobnie, jak dwa lata temu. Dwóch uczniów gimnazjum przyznaje się do próby sięgania po narkotyki. W obu przypadkach była to marihuana. Na pytanie: Czy w Twojej miejscowości można kupić narkotyki?, większość 64% odpowiedziała, że nie, jednak 20 osób tj. 35% przyznaje, że raczej tak. Najczęstszym motywem sięgania po środki odurzające jest nadal chęć zaimponowania innym oraz presja rówieśników. Młodzież także wskazała na inne powody tj. przyjemność, dobra zabawa, nie radzenie sobie z trudnymi sytuacjami.

W związku z tym, że powszechnie obserwuje się problem sięgania dzieci i młodzieży po napoje energetyzujące, celowo ankietę poszerzono o pytania dotyczące tej problematyki. Zdaniem specjalistów „energy drinki” mają niekorzystny wpływ na młody, rozwijający się organizm. Z przeprowadzonych badań wynika, iż 50% szóstoklasistów i 64% gimnazjalistów spożywało napoje energetyzujące. Energy drinki spożywa częściej niż raz w tygodniu 16% szóstoklasistów i 13% gimnazjalistów. 26% uczniów kl. VI i 43% gimnazjalistów uważa, że energy drinki są nieszkodliwe lub nie wiedzą, jakie działanie mogą mieć napoje tego rodzaju.

W projektowaniu działań profilaktycznych istotne jest poszukiwanie skutecznych sposobów oddziaływania na postawy młodych ludzi. W jednym z pytań zawartych w ankiecie przytoczono sformułowaną przez PARP-ę listę czynników chroniących młodzież przed sięganiem po substancje odurzające. Zadaniem ankietowanych było uszeregowanie ich w kolejności od najsukuteczniejszego do najmniej skutecznego w ich odczuciu.

Lista uszeregowana przez uczniów przedstawia się następująco:

Lista czynników chroniących ustalona przez PARP-ę	Lista czynników chroniących ustalona przez uczniów kl.VI	Lista czynników chroniących ustalona przez gimnazjalistów
1.silną więź emocjonalną z rodzicami, 2. ogólnie pozytywne relacje z dorosłymi (posiadanie autorytetów), 3.zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne, 4. regularne praktyki religijne, 5. poszanowanie prawa, norm i wartości, 6.przynależność do pozytywnej grupy społecznej, 7. angażowanie się w działania prospołeczne-wolontariat, koła zainteresowań itp.	1.silną więź emocjonalną z rodzicami, 2. ogólnie pozytywne relacje z dorosłymi (posiadanie autorytetów), 3.zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne, 4. angażowanie się w działania prospołeczne-wolontariat, koła zainteresowań itp. 5. regularne praktyki religijne, 6. poszanowanie prawa, norm i wartości, 7.przynależność do pozytywnej grupy społecznej.	1.silną więź emocjonalną z rodzicami, 2.przynależność do pozytywnej grupy społecznej, 3. poszanowanie prawa, norm i wartości, 4.zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne, 5. ogólnie pozytywne relacje z dorosłymi (posiadanie autorytetów), 6. angażowanie się w działania prospołeczne-wolontariat, koła zainteresowań itp. 7. regularne praktyki religijne.

Jak widać w powyższej tabeli bardzo ważne jest także w odczuciu młodych ludzi zbudowanie silnej więzi emocjonalnej między rodzicami a dziećmi. Ta relacja stanowi fundament wszelkich oddziaływań profilaktyczno-wychowawczych. 70% młodzieży chętnie uczestniczy w akcjach profilaktycznych tj. festynach rodzinnych, kampaniach („Zachowaj trzeźwy umysł”), spektaklach profilaktycznych, warsztatach. 48% szóstoklasistów i 42% gimnazjalistów uważa działania profilaktyczne za atrakcyjne i godne kontynuowania. 26% uczniów kl. VI i 31% gimnazjalistów działania profilaktyczne ocenia, jako atrakcyjne, ale mało skuteczne. zaledwie 9 uczniów oceniło te formy profilaktyczne, jako nudne i nieskuteczne.

Należy pamiętać, że badanie ankietowe nie jest wystarczająco miarodajnym narzędziem. Na podstawie obserwacji w przeciągu ostatniego roku nie stwierdzono przypadków spożywania alkoholu na terenie szkoły. Problem dotyczy nadal palenia papierosów. Programy profilaktyczne antynikotynowe kierowane do gimnazjalistów są skuteczne w niewielkim stopniu szczególnie do uczniów już palących. Palący uczniowie często wbrew ustalonym zasadom opuszczają teren szkoły i palą papierosy w innych miejscach. Na terenie szkoły nie odnotowano przypadków kontaktu z narkotykami.

2. Dane statystyczne opracowane na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszychach, GKRPA, Posterunku Policji oraz MGOPS w Sępopolu.

I. Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszychach (dotyczące mieszkańców Gminy Sępole)					
Rok	Bezrobotni ogółem	Kobiety	W tym		
			Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2008	951	539	196	189	613
2009	1029	563	219	221	645
2010	978	495	193	214	625
2011	961	523	176	226	671
31.10.2012	881	465	164	203	589

II. Dane z GKRPA w Sępopolu		Rok 2011	Rok 2012
1.	Liczba wpływających wniosków	57	53
2.	Liczba wysłanych zaproszeń	63	73
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	24	31

3.	Liczba wystąpień o opinię psychiatryczno-psychologiczną	25	22
4.	Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	19	18
5.	Postanowienia Sądu o leczeniu stacjonarnym – w szpitalu	13	13
6.	Postanowienia Sądu o leczeniu niestacjonarnym – w poradni	16	10

II. Dane Posterunku Policji w Sępopolu		2011 rok		2012 rok	
		Dorośli/ nieletni		Dorośli/ nieletni	
1.	liczba interwencji domowych	132	0	90	0
2.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	18	0	26	0
3.	prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	16	0	22	0
4.	zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu	20	0	3	0
5.	popelnione przestępstwa w związku z alkoholem	22	0	31	0
6.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	26	0	16	0
7.	ilość wszczętych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0
8.	ilość umorzonych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0
9.	liczba czynów popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0
10.	liczba podejrzanych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0
11.	ilość postępowań skierowanych do sądu z art. 207 KK	4	0	3	0

II. Dane M-GOPS w Sępopolu		2011 rok		2012 rok	
		Rodzin/ osób		Rodzin/ osób	
1.	liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	131	247	138	267
2.	liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty”	8	19	21	86
3.	liczba interwencji pracowników socjalnych w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie	25	84	23	70
4.	liczba osób korzystających z porad psychologa	30	30	82	126
5.	liczba osób korzystających z porad prawnika	30	30	69	106

3. Wnioski uzyskane na podstawie porównania danych statystycznych.

W wyniku analizy danych statystycznych przedstawionych w zamieszczonych wyżej tabelach nasuwają się następujące wnioski:

Tab.I:

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy widzimy, że w porównaniu do roku 2010 w Gminie Sępólno liczba bezrobocia (o ok. 10%) maleje, w tym (o ok. 6%) liczba osób długotrwale bezrobotnych;

Tab.II:

Nieznacznie zmalała też (o ok. 7%) liczba wniosków wpływających i rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wszczęcie postępowania wobec osób nadużywających alkoholu. Mimo to (o ok. 16%) wysłano więcej zaproszeń na rozmowy interwencyjno-motywuujące, ponieważ z powodu braku wywiadów środowiskowych zapraszano niejednokrotnie osoby wnioskujące, w tym osoby współuzależnione.

Tab.III:

Z danych Posterunku Policji wynika, że nastąpiło znaczne zmniejszenie liczby interwencji domowych (o ok. 32%), zakłócania porządku publicznego (o ok. 85%) oraz rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty” (o 38%). W wyniku wzmożonej działalności kontrolnej Policji i Straży Granicznej zatrzymano niestety więcej (o ok. 37%) kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu, więcej (o ok. 44%) zatrzymano do wytrzeźwienia, więcej też osób (o ok. 41%) popełniało przestępstwa pod wpływem alkoholu.

Tab.IV:

M-GOPS wykazuje, że o ok. 5% wzrosła liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy w 2012 r., natomiast o ok. 8% zmniejszyła się liczba interwencji w sprawie podejrzenia przemocy w rodzinie. Świadczy to o tym, że zwłaszcza w rodzinach z tym problemem występuje trudna sytuacja materialna i życiowa, a nie wszędzie mamy do czynienia z przemocą domową. Obserwuje się natomiast bardzo duży wzrost rodzin objętych procedurą Niebieskiej karty (o ok. 162%), co zapewne wynika ze współpracy z Zespołem interdyscyplinarnym oraz z obowiązku stosowania procedury przy każdej sytuacji podejrzenia

występowania przemocy. Nastąpił też ogromny wzrost liczby osób korzystających z porad psychologiczno-prawnych (średnio o ok. 152%). Widoczne jest tu bardzo duże zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie i pomoc. Zasadne jest więc kontynuowanie tego poradnictwa w latach następnych.

III. Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w Gminie Sępólno

1. Placówki i instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych:

- Gminne placówki oświatowe
- Stowarzyszenie „Salos”
- Stowarzyszenie „Oratorium”
- Stowarzyszenie Społeczne „Dzietrzychowo..., bo razem osiągniemy więcej”
- LKS „Łyna” Sępólno
- MGOPS w Sępólnie
- MGOK w Sępólnie
- Kościoły
- Posterunek Policji w Sępólnie
- Straż Graniczna
- sołectwa

2. Ilość osób przeszkolonych w ramach środków z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- „Niebieska Karta – procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie”- członek Komisji – 1 osoba;
- „Motywowanie do leczenia” – członkowie Komisji - 2 osoby;
- Szkolenie pod hasłem „Pozory mylą – dowód nie”- dla sprzedawców napojów alkoholowych - 27 osób;
- Szkolenie pt. „Program Przeciwdziałania Przyjmowaniu Substancji Uzależniających przez Uczniów” – członek Komisji – 1 osoba;
- „Wychowawca jako sojusznik w realizacji działań profilaktycznych”- 35 nauczycieli Gminy Sępólno;
- Szkolenie dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 5 osób (członkowie GKRPA w Sępólnie);
- „Wspieranie merytoryczne utworzonych w 2011 roku na terenie Warmii i Mazur Zespołów Interdyscyplinarnych” - 3-dniowe szkolenie w Barczewie – 5 osób z Zespołu interdyscyplinarnego, w tym 2 członków GKRPA.

Ponadto w 2012 roku sfinansowano po 2 warsztaty profilaktyczne dot. uzależnień (alkohol i narkotyki) dla uczniów 3 szkół podstawowych w Gminie Sępólno (Poniki, Wiatrowiec i Dzietrzychowo) oraz 2 spotkania profilaktyczne (tzw. wywiadówki profilaktyczne) dla rodziców uczniów SP Dzietrzychowo i Wiatrowiec.

IV. Cele i zadania i realizacja działań Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013 roku

1. Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska problemów alkoholowych w Gminie Sępól

2. Cele szczegółowe:

- a) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- b) Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież, poprzez systematyczną i planową realizację programów profilaktycznych dla uczniów i ich rodziców;
- c) Ograniczenie rozmiarów naruszeń prawa na lokalnym rynku alkoholowym;
- d) Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, które odbyły leczenie odwykowe.

3. Zadania programu i sposób ich realizacji:

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- a) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z problemem alkoholowym;
- b) Finansowanie badań wykonywanych przez specjalistów w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- c) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- d) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywujące osoby z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego;
- e) Wspieranie zatrudniania osób uzależnionych po przebytym leczeniu odwykowym;
- f) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą;
- b) Współpraca z MGOPS, pedagogiem szkolnym, lekarzami pierwszego kontaktu, zespołem interdyscyplinarnym i Posterunkiem Policji w zakresie udzielania pomocy osobom współuzależnionym i ofiarom przemocy domowej;
- c) Motywowanie osób współuzależnionych do podejmowania leczenia terapeutycznego w poradniach odwykowych.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania

narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) Wdrażanie w placówkach oświatowych, ośrodkach kultury i stowarzyszeniach nowoczesnych i cyklicznych działań profilaktycznych uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- b) Dofinansowanie autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- c) Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom dzieci spożywających alkohol lub substancje psychoaktywne;
- d) Finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, mających na celu wzrost ich umiejętności wychowawczych, m.in. w zakresie budowania wokół dziecka systemu kontroli i wsparcia;
- e) Propagowanie i współfinansowanie lokalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, w tym współorganizacja festynów rodzinnych;
- f) Propagowanie udziału w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” itp.;
- g) Współfinansowanie profilaktycznych bądź socjoterapeutycznych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie, placówki oświatowe i kulturalne;
- h) Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- i) Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania oraz wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, w tym obozów i kolonii profilaktycznych;
- j) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu wśród młodzieży szkolnej;
- k) Zakup materiałów edukacyjnych i literatury związanej z realizacją zadań określonych w Programie;
- l) Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, poprzez dofinansowanie konkursów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz aktywnego wypoczynku;
- m) Współorganizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym.

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- a) Współpraca ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Sępól oraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sępólnie w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- b) Współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sępólnie w celu udzielania wsparcia rodzinom z problemem alkoholowym;
- c) Współpraca z Posterunkiem Policji w Sępólnie w celu zmniejszenia zjawisk przemocy domowej oraz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców;
- d) Współpraca z Sądem Rejonowym w Bartoszycach w zakresie kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe;

- e) Współpraca ze stowarzyszeniami i wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Sępól, w zakresie realizacji przez nie programów profilaktycznych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- f) Współpraca z kościołami różnych wyznań w zakresie wszelkich ich działań na rzecz trzeźwości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży.

5) *Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:*

- a) Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art.18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- b) Ograniczenie dostępności alkoholu poprzez przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych, określonych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- c) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego oraz wnioskowanie do policji o wszczęcie postępowania dowodowego;
- d) Interweniowanie w przypadkach naruszenia przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy określonych w art.13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- e) Podjęcie interwencji w przypadkach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. GKRPA, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje więc gminną politykę społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, określoną w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. GKRPA działa na podstawie:

- a) Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., Nr 70, poz.473 z późn. zm.);
- b) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r., Nr 179, poz.1485 z późn. zm.);
- c) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. . Nr 180, poz. 1591);
- d) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
- e) Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015.
- f) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016 z dnia 25 września 2006 r.

- g) Regulaminu działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu (Zarządzenie Nr 93/11 Burmistrza Sępola z 30.12.2011 r.).

3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w następujących czynnościach związanych z realizacją Gminnego Programu:

a) za udział w posiedzeniach:

- przewodniczący i sekretarz – 13%
- członkowie – 9%

minimalnego wynagrodzenia;

b) za przeprowadzenie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami uzależnionymi bądź członkami ich rodzin – 3% minimalnego wynagrodzenia;

c) za kontrolę jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 3% minimalnego wynagrodzenia.

Przez „minimalne wynagrodzenie” należy rozumieć wynagrodzenie określone w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.).

- 2) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów wyjazdów służbowych z tytułu uczestnictwa w szkoleniach, wg załączonych do delegacji biletów za przejazd i rachunków za noclegi.
- 3) Członkowie Komisji będący pracownikami etatowymi gminnych jednostek samorządowych za wykonywane czynności w godzinach swojej pracy, nie otrzymują wynagrodzenia.

VI. Źródła i zasady finansowania Programu

1. Na finansowanie realizacji zadań określonych w Programie przeznacza się środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na obrót alkoholem dla podmiotów funkcjonujących na terenie miasta i gminy Sępól, zgodnie z preliminarem zawartym w pkt. 6.
2. Na podstawie art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

3. Zasady finansowania zadań wynikających z Programu zawarte są w publikacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pt.: „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2013 roku”.
4. Realizatorem programu jest Urząd Miejski w Sępopolu.
5. Burmistrz Sępolicy może dokonywać zmian w preliminarzu wydatków w sytuacji zmiany kwoty wpływów z tytułu wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu lub z innych uzasadnionych przyczyn.

6. Preliminarz wydatków na rok 2013:

Lp.	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wartość zadania	Realizatorzy
1.	<i>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu</i>	Zapewnienie poradnictwa prawnego i psycholog. dla osób z problemem alkoholowym	Cały rok	5200,00	GKRPA MGOPS
		Finansowanie opinii psychiatryczno-psychologicznych w przedmiocie uzależnienia	Cały rok	9.450,00	GKRPA
		Wnoszenie opłat sądowych za rozpatrywanie wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego	Cały rok	1.000,00	GKRPA
		Wynagrodzenie. członków Komisji za prowadzenie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami wezwanymi	Cały rok	356,00	GKRPA
		Wspieranie zatrudniania osób uzależnionych po przebytych leczeniu odwykowym	Praca ciągła	W ramach pracy etatowej	GKRPA, MGOPS
		Zakup literatury, czasopism, prasy i materiałów edukacyjno-informacyjnych	2 razy w roku	200,00	GKRPA
		Razem:		16206,00	
2.	<i>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:</i>	Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie	Cały rok	2.000,00	GKRPA, MGOPS
		Motywowanie osób współuzależnionych do podejmowania leczenia	Cały rok	192,00	GKRPA, MGOPS

		terapeutycznego w poradniach odwykowych			
		Upowszechnianie informacji i materiałów o instytucjach działających na rzecz osób ofiar przemocy	Cały rok	W ramach pracy etatowej	GKRPA MGOPS Policja
		Wspieranie działań sprzyjających kształtowaniu się u dzieci i młodzieży postaw tolerancyjnych wobec odmienności innych – dofinansowanie spektakli profilaktycznych przygotowanych przez uczniów	2 razy w roku	1.000,00	GKRPA, szkoły
		Zakup materiałów edukacyjnych dot. sposobów realizacji programów profilaktycznych	2 razy w roku	200,00	GKRPA
		Razem:		3.392,00	
3.	<i>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:</i>	Dofinansowanie cyklicznych i nowoczesnych działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach, instytucjach kultury i stowarzyszeniach, nakierowanych na rodzinę, w celu zwiększenia umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia	4 razy w roku	3.000,00	GKRPA, szkoły
		Dofinansowanie festynów rodzinnych i uczestnictwa w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych dotyczących tematyki uzależnień i przemocy domowej	Raz w roku	7.000,00	GKRPA, MGOPS, szkoły
		Dofinansowanie warsztatów i szkoleń dla rodziców w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych	2 razy w roku	2.000,00	GKRPA, szkoły
		Współfinansowanie zajęć pozaszkolnych i imprez sportowo-rekreacyjnych o charakterze profilaktycznym i socjoterapeutycznym prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie i stowarzyszenia, w tym dożywianie	4 razy w roku	3.560,00	GKRPA, stowarzyszenia, parafie

		Zakup prasy i materiałów edukacyjnych dot. sposobów realizacji nowoczesnych programów profilaktycznych	2 razy w roku	200,00	GKRPA
		Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania i poza nim (kolonie, obozy, półkolonie i półzimowiska)	2 razy w roku	22.000,00	GKRPA, MGOPS, szkoły, MGOK
		Razem:		37.760,00	
4.	<i>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:</i>	Dofinansowanie jednorazowych programów profilaktycznych realizowanych przez MGOK, kościoły i stowarzyszenia	2 razy w roku	2.000,00	GKRPA, MGOK, stowarzyszenia, kościoły
		Działania edukacyjne poprzez rozpowszechnianie wśród kontrolowanych kierowców ulotek informacyjno-edukacyjnych	2 razy w roku	W ramach pracy etatowej	Policja, Straż Graniczna
		Działania interwencyjno-sprawdzające w zakresie trzeźwości kierowców	Praca ciągła	W ramach pracy etatowej	Policja, Straż Graniczna
5.	<i>Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego</i>	Przeprowadzenie kontroli 50% punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy	II i III kwartał	2.630,00	GKRPA
6.	<i>Praca GKRPA: rozpatrywanie wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, opiniowanie wniosków o dofinansowanie, realizacja Programu Gminnego</i>	Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji	Raz w miesiącu	10.212,00	GKRPA
7	<i>Wzrost kompetencji członków GKRPA</i>	Szkolenia w zakresie kontaktu z klientem Komisji oraz nowych metod pracy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy	2 razy w roku	2.000,00	GKRPA

		domowej, w tym delegacje			
		Razem:		16.842,00	
		Ogółem:		74.200,00	

VII. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja programu polegać będzie na zbieraniu (dwukrotnie w ciągu roku) informacji o realizacji zadań w aspekcie finansowym, rzeczowym i czasowym, w celu zapewnienia jego terminowej realizacji. Informacje zbierane będą przez Przewodniczącego Komisji, a następnie przedkładane i analizowane na posiedzeniach Komisji, gdzie oceniane będą postępy w realizacji programu i osiągniętych celów.